

'T PASST WEL!

Talentgericht Professionaliseren rondom kinderen
met ASS Ten aanzien van Welbevinden En Leren

Colofon

Lectoraat Diversiteit in Leren & Gedrag

Lectoraat Jeugd, Educatie en Samenleving

Onderzoeksprogramma Curious Minds

Pedagogische Academie

BrugsmaBorg

Zernikeplein 9

9747 AS Groningen

Senior onderzoeker

Dr. C.H. (Carla) Geveke

T 050 595 3553

E c.h.geveke@pl.hanze.nl

Docent-onderzoekers

A.(Anke) Feenstra MEdSEN

E a.feenstra@pl.hanze.nl

Drs. H.(Hanneloes) Veen-Schleurlholts

E. h.schleurlholts@pl.hanze.nl

Lector

Dr. H.W. (Henderien) Steenbeek

T 050 595 3853

E h.w.steenbeek@pl.hanze.nl

Dit onderzoek is (mede) gefinancierd door het Regieorgaan SIA in het kader van de regeling KIEM hbo Batch 2 2019 (dossiernummer KIEM.VRIJ.04.148)

Betrokken partners

1 november 2021

Inhoudsopgave

2.	Samenvatting	5
3.	Achtergrond	6
3.1	Waarom insteken op leergedrag en welbevinden van leerlingen met ASS?	6
3.2	Waarom insteken op interprofessioneel samenwerken?	6
3.3	Voor wie is de professionalisering bedoeld en wat is het doel van dit programma? ..	7
3.4	Door wie en hoe is dit programma ontwikkeld?	7
3.5	Wie begeleidt het programma en waar vindt het plaats?	8
4.	Ontwerpprincipes	9
5.	Opbouw Professionalisering.....	10
5.1	Inbedding	10
5.2	De professionalisering.....	11
6.	1+1=3 't PASST Samen	13
6.1	Wat levert 1+1=3 't PASST Samen op?	13
6.2	Maatwerk en inbedding in de organisatie	13
6.3	Onderzoek	13
6.4	Wie kunnen meedoen aan 1+1=3 't PASST Samen?.....	14
6.5	Planning en tijdsinvestering 1+1=3 't PASST Samen?.....	15
4.	Literatuur	18

1. Samenvatting

Kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS) komen te vaak in de problemen in het onderwijs, waarbij een deel van de kinderen zelfs uit het onderwijs valt. Dit heeft mogelijkwerwijs te maken met twee duidelijke knelpunten van het beleid van passend onderwijs. Ten eerste is passend onderwijs nog te veel een bestuurlijk construct en nauwelijks op het handelingsniveau van professionals gericht. Ten tweede vormen de grenzen van onderwijs en de jeugdhulpverlening nog te veel een belemmering om met vereende kracht leerlingen op maat te ondersteunen.

Het op maat ondersteunen vraagt om een versteviging van vaardigheden van leerkrachten en jeugdhulpverleners om het welbevinden en leergedrag van ASS-leerlingen te stimuleren. Daarbij kunnen professionals elkaars expertise beter benutten om op deze manier samen in de klas op een talentgerichte wijze het welbevinden en leergedrag van leerlingen met ASS te ondersteunen.

Dit professionaliseringsprogramma beoogt de vaardigheden die leerkrachten en jeugdhulpverleners in de klas¹ nodig hebben, om leerlingen met ASS op een passende en integrale wijze te kunnen ondersteunen in hun leergedrag en het welbevinden te vergroten.

Het doel van deze professionalisering is in lijn met het landelijk beleid rondom passend onderwijs en de nationale wetenschapsagenda bij het thema 'Jeugd in ontwikkeling, opvoeding en onderwijs'. Verbetering van het handelen van leerkrachten en jeugdhulpverleners in een integrale aanpak zorgt voor betere schoolresultaten, minder schooluitval en een betere communicatie tussen leerkrachten en hulpverleners. Bovendien draagt het bij aan een inclusieve maatschappij.

¹ Er zijn situaties waarin het wenselijk is dat de jeugdhulpverlener de leerling met ASS buiten de klas begeleidt (bijvoorbeeld op de gang of in een aparte ruimte waar het rustiger is). Desalniettemin spreken we van "handelen in de klas" waarbij we doelen op alle pedagogisch-didactische handelingen die gericht zijn op de leerling met ASS en uitgevoerd worden op school.

2. Achtergrond

2.1 Waarom insteken op leergedrag en welbevinden van leerlingen met ASS?

De Wet Passend onderwijs (2014) zou ervoor moeten zorgen dat alle kinderen een goede onderwijsplek krijgen. Dit geldt ook voor kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS). Het blijkt echter dat voor ruim twee derde van de kinderen met ASS het onderwijs moeilijk passend is te krijgen (Vanuit autisme bekeken, 2016), waardoor zij onvoldoende ondersteuning op maat krijgen of thuis komen te zitten (zie o.a. Per Saldo, 2018).

Passend onderwijs bieden voor leerlingen met ASS die extra ondersteuning nodig hebben, vraagt van leerkrachten stevigere pedagogische vaardigheden en van jeugdhulpverleners een betere afstemming van hun begeleiding op de onderwijscontext (Dujardin, 2018; Van Dijk, 2018; Wienen & Koppies, 2018). Door in de ondersteuning van ASS-leerlingen aandacht te besteden aan welbevinden, kunnen gedragsproblemen reduceren (Kleinjan, Bolier, Onrust, & Monshouwer, 2016) en kunnen leergedrag en leerprestaties verbeteren (Chafouleas et al., 2010a; Morgan, Farkas, Tufis, & Sperling, 2008). Verbetering van leerprestaties zorgt vervolgens voor vermindering van schooluitval (Furlong & Christenson, 2008; Markussen et al., 2011). Om het welbevinden bij het kind te vergroten is het van belang dat uitgegaan wordt van de potentie die het kind heeft om zich te ontwikkelen, dus door talentgericht in plaats van probleemgericht te werken. Hierbij is de juiste begeleiding en ondersteuning cruciaal (Van Berckelaer-Onnes et al., 2015). Interventies die uitgaan van de positieve psychologie-aanpak, lijken te werken voor het stimuleren van het welbevinden (Bohlmeijer, Bolier, Walburg, & Westerhof, 2013; Seligman, Ernst, Gillham, Reivich, & Linkins, 2009). Vanuit deze aanpak zouden leerkrachten en jeugdhulpverleners met vereende kracht passende onderwijs-zorg-ondersteuning kunnen geven aan leerlingen met ASS. Echter, daarvoor is het verstevigen van vaardigheden van de professionals nodig (zie o.a. Passende competenties voor passend onderwijs van Smeets, Ledoux, Regtvoort, Felix, & Mol Lous, 2015).

2.2 Waarom insteken op interprofessioneel samenwerken?

Om een integrale aanpak vorm te geven, zodat de leerling met ASS goed ondersteund wordt, is een goede interprofessionele samenwerking tussen de leerkracht en de jeugdhulpverlener nodig. Interprofessioneel samenwerken betekent herkennen van elkaars expertise, doelgericht en met gemeenschappelijke verantwoordelijkheid werken aan datgene waar de cliënt, of in dit geval de leerling met ASS, behoefte aan heeft (Suter et al., 2009). Wanneer in de samenwerking gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt genomen, worden er betere schoolresultaten behaald en is er minder schooluitval (Anderson-Butcher & Ashton, 2004). Interprofessionele samenwerking zorgt bovendien voor minder zittenblijvers en betere communicatie tussen leerkrachten en hulpverleners (Verheijden, 2016). Voor kinderen met ASS is bovendien de samenwerking tussen leerkrachten, jeugdhulpverleners en ouders van belang om passend onderwijs te laten slagen (Vanuit autisme bekeken, 2016). Er zijn allerlei

ontwikkelingen vanuit de politiek geïnitieerd, die het belang van samenwerken tussen onderwijs en zorg/jeugdhulp benadrukken (Peeters, 2018), vanuit het idee dat alle kinderen gelijke kansen moeten worden geboden.

2.3 Voor wie is de professionalisering bedoeld en wat is het doel van dit programma?

Dit professionaliseringstraject is bedoeld voor leerkrachten en jeugdhulpverleners die (samen) met kinderen met ASS werken die extra onderwijs-zorgbehoeftes hebben. Leerkrachten werken daartoe samen met jeugdhulpverleners en vice versa, maar het is niet noodzakelijk dat beide professionals deelnemen aan het traject. Naast de leerkracht of jeugdhulpverlener (vanaf hier “professionals” genoemd) wordt ook een coach (bijvoorbeeld de gedragsdeskundige, beeldcoach, video-interactiebegeleider, intern begeleider) van de organisatie betrokken om deze professionals te ondersteunen. Om veranderingen in het onderwijs en de jeugdhulpverlening te realiseren is het belangrijk om verschillende lagen van de organisatie waarin de professionals werken mee te nemen in de ontwikkeling (cf. Wetzels et al., 2011). De manager van de professional, de coach en de professional zelf bespreken daarom hoe de professionalisering én de persoonlijke doelen van de professional en de coach passen bij de organisatiedoelen. Daarnaast wordt besproken hoe het team waarin de professional werkt het beste betrokken kan worden. Dit is nodig om goed aan te sluiten bij organisatiedoelen alsmede het effect van de professionalisering te vergroten.

Het doel van dit project is om 1) het handelen in de klas te vergroten en 2) het interprofessioneel samenwerken van leerkrachten en jeugdhulpverleners te versterken als het gaat om het ondersteunen van leerlingen met ASS in welbevinden en leergedrag. Hierdoor ontwikkelen zij meer handelingskracht om een integrale aanpak vorm te geven. De aanpak beoogt het leergedrag en welbevinden van leerlingen met ASS te vergroten en daarmee lage schoolprestaties en voortijdige uitval te voorkomen.

2.4 Door wie en hoe is dit programma ontwikkeld?

Het programma is ontwikkeld door een consortium met diverse partners: Onderwijs Groep Groningen (O2G2), Regionaal Expertisecentrum Noord-Nederland (RENN4), Cosis en Team050, Rijksuniversiteit Groningen (RuG, Ontwikkelingspsychologie) en de Hanzehogeschool Groningen (HG, lectoraat Curious Minds – Diversiteit en Gedrag, Pedagogische Academie en Academie voor Sociale Studies). Daarnaast is een klankbordgroep betrokken geweest bij de ontwikkeling: Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 20.01, Lectoraat Jeugd, domein Gezondheid & Welzijn Hogeschool Windesheim, Lectoraat Gedrag- en Leerproblemen Saxion Hogeschool en Lectoraat Rehabilitatie Hanzehogeschool Groningen.

De professionalisering is tot stand gekomen met behulp van een educatief ontwerponderzoek (Van den Akker, Gravenmeijer, Mckenney, & Nieveen, 2006), waarbij de volgende fases zijn gebruikt:

Fase 1: Identificatie en analyse: literatuurverkenning en praktijkverkenning door middel van focusgroepgesprekken en q-sorts in teams van jeugdhulpverleningsorganisaties en scholen voor speciaal onderwijs (cluster 3 en 4). Met behulp hiervan zijn ontwerpprincipes geformuleerd.

Fase 2: Ontwerpen prototype: De ontwerpprincipes zijn vertaald naar een prototype.

Fase 3: Evalueren prototype: het prototype is voorgelegd aan de praktijkpartners via focusgroepgesprekken en bij een stuurgroepbijeenkomst. Daarnaast is het prototype voorgelegd aan externen via klankbordgroepbijeenkomsten.

2.5 Wie begeleidt het programma en waar vindt het plaats?

Het professionaliseringsprogramma wordt aangeboden door de Hanzehogeschool Groningen. Het programma zal uitgevoerd en geëvalueerd worden binnen het project 1+1=3 't PASST Samen: Professionaliseren van leerkrachten en jeugdhulpverleners in het vormgeven van een integrale aanpak voor leerlingen met een autismespectrumstoornis. Hieraan nemen de volgende partners deel: RENN4, Openbaar Onderwijs Groningen, Cosis, TEAM050, Accare, Rijksuniversiteit Groningen – afdeling Orthopedagogiek. Voor meer informatie over dit project, zie hoofdstuk 6. Na deze test-evaluatiepilot zal het programma gefinetuned worden en aangeboden worden via HanzePro.

Het grootste gedeelte van de professionalisering doen de betrokkenen op de werkplek of thuis (via e-learning), maar er zijn ook bijeenkomsten waarbij alle deelnemers samen komen om kennis en ervaringen uit te wisselen: de netwerkbijeenkomsten (zie 5.2) en de train-de-coach-sessies. Deze bijeenkomsten vinden plaats op de Hanzehogeschool Groningen of indien nodig online via videovergaderingen.

4. Ontwerpprincipes

Met behulp van de onderstaande ontwerpprincipes is de professionalisering tot stand gekomen. Een uitgewerkte versie van de principes met bijbehorende bronvermelding is te vinden in Bijlage 1.

Het professionaliseringstraject is gericht op de volgende doelen:

- 1) Handelen in de klas vergroten om welbevinden en leergedrag te versterken door:
 - a. Ruimte bieden: autonomie verlenen, participatie vergroten, zelfvertrouwen, zelfstandigheid vergroten en positieve relatie;
 - b. Structuur bieden: omgeving structureren, visueel maken, voorspelbaarheid vergroten, modellen en consequent zijn;
 - c. Flexibel ondersteunen (scaffolding): richten op competentie-relatie-autonomie, richten op positief gedrag en motivatie, aanpassen op de leerbehoefte en op de sociaal-emotionele behoefte, omgaan met dichtklappen en omgaan met storend gedrag.
- 2) Interprofessioneel samenwerken versterken door te richten op:
 - a. Motivatie, visie en flexibiliteit;
 - b. Professioneel complementair gedrag en verbondenheid;
 - c. Communicatie en interactie;
 - d. Delen van kennis en informatie over het hele systeem.

Het professionaliseringstraject maakt wat betreft de vorm gebruik van de volgende principes:

- 1) Adaptief maken: richten op competentie, relatie en autonomie van de professional, flexibel traject gericht op eigen doelen en wensen rondom professionaliseren;
- 2) Feedback op eigen handelen door coaching-on-the-job: videofeedback / (video)prompting en reflectie gericht op handelen;
- 3) Van en met elkaar leren in een netwerk: samen met anderen kennis en ervaringen delen, heterogene samenstelling om van en met elkaar te leren en intervisie en delen van good practices;
- 4) Mogelijkheid tot zelfstudie.

5. Opbouw

Professionalisering

5.1 Inbedding

Centraal in de professionalisering staan twee onderwerpen: 1) het handelen van de professional in de klas rondom het begeleiden van leerlingen met ASS en 2) het interprofessioneel samenwerken tussen de professionals van beide sectoren (onderwijs en jeugdhulpverlening) om een geïntegreerd aanbod op maat voor kinderen met ASS te kunnen realiseren. Echter, er zou weinig veranderen in het onderwijs en in de jeugdhulpverlening als de professionals een individueel traject volgen dat los staat van de organisatieontwikkeling. Om veranderingen in het onderwijs en in de jeugdhulpverlening te realiseren, is het daarom belangrijk om verschillende lagen van de organisatie waarin de professionals werken mee te nemen in de ontwikkeling (cf. Wetzels et al., 2011).

Als er vanuit verschillende lagen in de organisatie aandacht is voor deze twee onderwerpen, kan de organisatie een optimaal aanbod voor kinderen met een autismespectrumstoornis organiseren. Dit is nodig om goed aan te sluiten bij organisatiedoelen alsmede het effect van de professionalisering te vergroten.

Inbedding van het leerproces van de deelnemende professionals in de organisatie waarin hij of zij werkzaam is, gebeurt op twee manieren:

- 1) Een intake en afsluiting op locatie, inclusief afstemming met de directie;
- 2) Teambijeenkomsten waarbij de professional kennis en ervaringen ten aanzien van het handelen en interprofessioneel samenwerken deelt met collega's.

Intake en afsluiting

Tijdens de intake voorafgaand aan de professionalisering wordt met elke professional persoonlijke doelen geformuleerd. Hieraan werkt de professional door middel van toepassing in de eigen praktijk, waarbij de professional door de coach van de organisatie gecoacht wordt op het handelen. Hierbij komt ook het interprofessioneel samenwerken aan bod. De professional zet daarnaast zijn/haar netwerk in om het handelen én interprofessioneel samenwerken te verbeteren. Bij een deel van het gesprek zijn de manager en de coach van de organisatie waarin de professional werkt aanwezig om te bespreken hoe de professionalisering en de persoonlijke doelen van de professional en de coach passen bij de organisatiedoelen. Daarnaast wordt besproken hoe het team waarin de professional werkt het beste betrokken kan worden. Dit is nodig om goed aan te sluiten bij organisatiedoelen alsmede het effect van de professionalisering te vergroten. Met behulp van dit gesprek kunnen we het programma zo mogelijk verder op maat maken wat betreft vorm en inhoud.

Na de professionalisering vindt er een afrondend gesprek op locatie plaats waarbij gereflecteerd wordt op de leerdoelen en de professionaliseringswensen, besproken wordt welke elementen uit de professionalisering van waarde waren en aan welke doelen gerelateerd aan het handelen en interprofessioneel samenwerken, de deelnemende professional verder wil werken. Ook bij dit gesprek zal de manager en de coach voor een deel aansluiten. Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt over hoe datgene wat geleerd is in de professionalisering ten aanzien van het handelen en het interprofessioneel samenwerken, verduurzaamd kan worden in de organisatie.

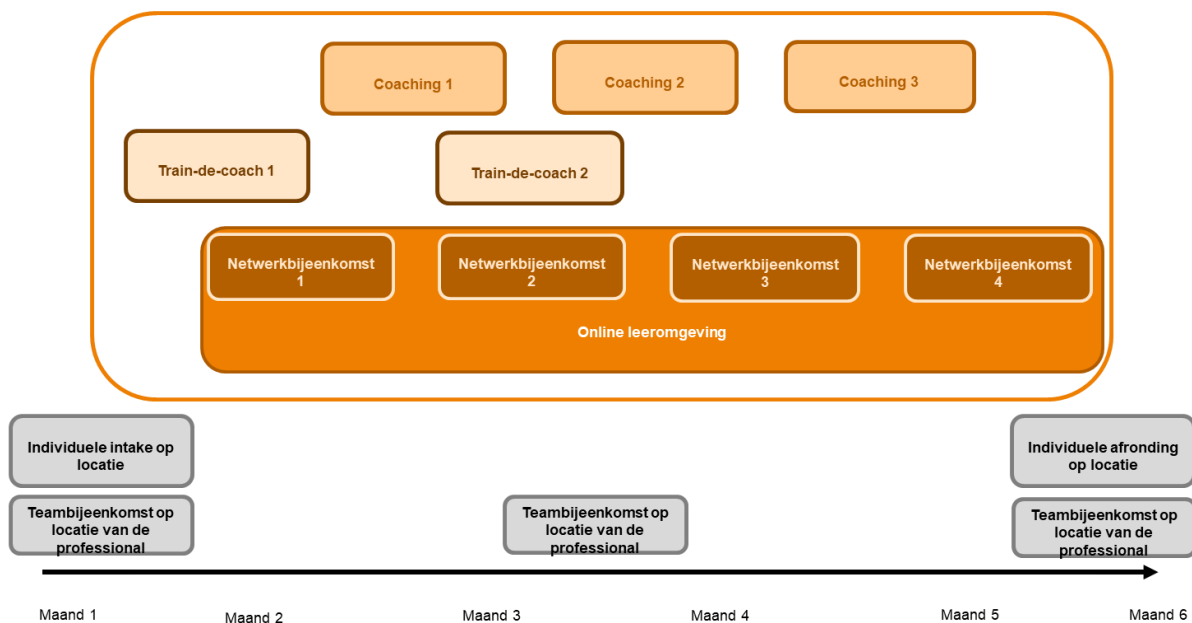
Team betrekken

In het intakegesprek is besproken hoe vorm en inhoud gegeven wordt aan de teambijeenkomsten. Te denken valt aan een startbijeenkomsten waarbij knelpunten en succesfactoren verzameld worden rondom het handelen en interprofessioneel samenwerken en een aantal vervolgbijeenkomsten waarbij de professional zijn/haar ervaringen deelt, good practices laat zien en/of bijvoorbeeld een netwerksessie met zijn/haar team organiseert.

5.2 De professionalisering

Vier componenten

De professionalisering zelf bestaat uit vier onderdelen. In alle onderdelen wordt gewerkt aan “handelen” en “interprofessioneel samenwerken”, echter zal bij coaching-in-de-klas en train-de-coach het accent liggen op het “handelen”. Figuur 1 laat zien wanneer welke component van de professionalisering aan bod komt.

Figuur 1: Opbouw van het professionaliseringstraject

- 1) *Train-de-coach*: coaches worden tijdens twee sessies getraind, met als doel informatie en ervaringen uit te wisselen over hoe het handelen (ruimte bieden, structuur en flexibel ondersteunen) van de professionals door (videofeedback)coaching versterkt kan worden en hoe interprofessioneel samenwerken in de coachingsgesprekken gekoppeld kunnen worden aan het handelen.
- 2) *Netwerkleren*: Betrokken leerkrachten, jeugdhulpverleners, (eventueel de coaches), onderzoekers en docenten (en mogelijk studenten) komen tijdens vier bijeenkomsten samen, waarbij ze werken aan handelen in de klas en interprofessioneel samenwerken vanuit het uitgangspunt dat “van en met elkaar leren” een krachtige leeromgeving biedt. De thema’s van de bijeenkomsten zijn 1) educatiebijeenkomst rondom talentgericht werken met kinderen met ASS; 2) welbevinden en leergedrag; 3) interprofessioneel samenwerken; 4) nader te bepalen in aansluiting op de behoefte van de professionals. Naar behoefte kan het aantal netwerkbijeenkomsten uitgebreid worden.
- 3) *Coaching-in-de-klas*: Leerkrachten en jeugdhulpverleners stellen doelen op die gericht zijn op hun eigen handelen in de klas (ruimte bieden, structuur geven en flexibel ondersteunen) ten aanzien van leerlingen met ASS. Dit handelen wordt in de gesprekken met de coach gekoppeld aan het interprofessioneel samenwerken, bijvoorbeeld: “hoe stem je wat goed werkte af met de jeugdhulpverlener/leerkracht”. Er vinden drie coaching-sessies per professional plaats, onder leiding van de coaches. Het doel is reflectie op en verbeteren van het eigen handelen aangaande het stimuleren van het leergedrag en welbevinden van de ASS-leerling en het stimuleren van het interprofessioneel samenwerken. Naar behoefte kan de coaching uitgebreid worden.
- 4) *Online leeromgeving*: De online leeromgeving wordt ingericht om het proces van van-en-met elkaar leren op afstand te versterken. De professionals worden aangemoedigd om (video)voorbeelden uit de praktijk met elkaar te delen en elkaar van feedback te voorzien. Deze uitwisseling vindt plaats in een afgeschermd blog. Daarnaast staat in de online omgeving zelfstudiemateriaal die de professional naar behoefte kan raadplegen. Deze zelfstudiematerialen zijn gericht op zowel het handelen als op het interprofessioneel samenwerken.

6. 1+1=3 't PASST Samen

6.1 Wat levert 1+1=3 't PASST Samen op?

In het project 1+1=3 't PASST Samen voeren we de professionalisering die ontworpen is binnen het project 'T PASST WEL! uit en evalueren we deze door middel van onderzoek. Het onderzoek wordt uitgevoerd door het lectoraat Diversiteit in Leren en Gedrag (Onderzoeksprogramma Curious Minds). Met de gegevens uit het onderzoek, kunnen we de professionalisering finetunen. De aangepaste professionalisering met de daarbij horende (e)tools worden vervolgens aangeboden aan het werkveld door Hanze PRO.

In 1+1=3 't PASST Samen werken leerkrachten en jeugdhulpverleners (professionals) aan het versterken van hun handelen en hun interprofessionele samenwerkingsvaardigheden. Hiermee verhogen zij de betrokkenheid bij het leren van kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS) die substantiële zorgondersteuning nodig hebben. De professionals ontwikkelen kennis en vaardigheden die ze direct kunt toepassen in hun werk. Hierdoor versterken ze hun handelingskracht om een integrale aanpak vorm te geven. Dit levert uiteindelijk tijdwinst voor de professional op, omdat ze preventief kunnen werken, bijvoorbeeld aan het voorkomen van interactieproblemen. Hiermee worden de kansen voor kinderen met ASS vergroot. Mogelijk profiteren ook andere kinderen die door deze professionals begeleid worden van de verbeterde aanpak.

6.2 Maatwerk en inbedding in de organisatie

In de professionalisering staan de eigen leerdoelen en leervragen van de professional centraal. Via coaching, netwerklernen en de e-learning-omgeving met zelfstudieonderdelen, werken de professionals bewust aan hun leerdoelen. Om het programma goed aan te laten sluiten op deze doelen en die van de organisatie waarin de professional werkt, wordt een intake gehouden. Om het uitstralingseffect naar de organisatie te vergroten, delen de professionals regelmatig hun kennis en ervaringen in het team waarin zij werken. Ouderbetrokkenheid is een thema dat eveneens aan bod komt. Kennis en ervaringen worden regelmatig over en weer met ouders gedeeld. Aan het einde van het traject vindt een evaluatiegesprek plaats.

Coaches van de eigen organisatie ondersteunen de professionals in dit project door middel van (beeld)coaching. In deze professionalisering worden de coaches ondersteund in hun rol als coach. Tijdens train-de-coach sessies delen de betrokken coaches kennis en ervaringen met elkaar en bouwen zo hun repertoire uit.

6.3 Onderzoek

Ten behoeve van de evaluatie worden onderzoeksactiviteiten uitgevoerd waarin de deelnemende professional een actieve rol krijgt. Tevens worden de professionals betrokken bij het ontwikkelen van (e)tools die andere leerkrachten en jeugdhulpverleners in de toekomst kunnen gebruiken om hun handelen te versterken en hun interprofessionele samenwerking te verbeteren. Het onderzoeksproject loopt van 1-2-2022 t/m 31-1-2024. Het zwaartepunt ligt in het schooljaar 2022-2023.

6.4 Wie kunnen meedoen aan 1+1=3 't PASST Samen?

2 professionals per organisatie: Per school (RENN4 en Openbaar Onderwijs Groningen) kunnen twee leerkrachten meedoen die met een jeugdhulpverlener samenwerken rondom een kind met (kenmerken van) ASS in hun klas. Per jeugdhulporganisatie (TEAM050 en Cosis) kunnen twee jeugdhulpverleners meedoen die in een school werken met kinderen met (kenmerken van) ASS. Bij voorkeur doet de directe collega van de andere sector (jeugdhulp / onderwijs) met wie de professional samenwerkt mee in het project, maar dit is geen voorwaarde. De professionalisering is geschikt voor zowel ervaren als minder ervaren professionals. Van belang is, dat de professional open staat voor: coaching en reflectie; het werken aan eigen leerdoelen en -vragen; uitwisselen van kennis en ervaringen met collega's binnen en buiten de eigen organisatie en het delen van kennis en ervaringen met ouders.

1 ervaren coach per organisatie: per school én per jeugdhulpverleningsorganisatie zoeken we iemand die ervaren is in het coachen van leerkrachten of jeugdhulpverleners (bijv. gedragsdeskundige, beeldcoach, video-interactiebegeleider of intern begeleider) en die het als een uitdaging ziet de professionals van de organisatie te coachen. Daarnaast is de coach bereid om te participeren in de twee train-de-coach-sessies waarbij kennis en ervaringen worden opgefrist, gedeeld en toepasbaar voor dit project worden gemaakt.

3 professionals van Accare die werken rondom kinderen met ASS op school kunnen deelnemen aan het netwerken. De professional staat open voor het werken aan eigen leervragen en het delen van kennis en ervaringen in de netwerkgroep.

Managers, teamleden, stuurgroepleden: het team waarin de professional werkt en de leidinggevende van de professional worden op diverse momenten betrokken bij het project. Vanuit elke organisatie is ook een contactpersoon betrokken bij de stuurgroep.

6.5 Planning en tijdsinvestering 1+1=3 't PASST Samen?

Februari 2022 – zomervakantie 2022

Wat?	Wie van de organisatie is betrokken?	Inzet p.p. (aantal keren x uren)	Totale inzet organisatie in uren
Intake: doelen in kaart brengen en implementatie in de organisatie versterken	2 professionals ² , manager en coach ³	1x2	8
Teambijeenkomst: startinventarisatie + contact manager	team (min 10 mensen) en manager	1x1	11
Ouders betrekken: informeren en toestemming	2 professionals	1x1	2
Stuurgroep: project op koers houden	contactpersoon project	1x4	4
1x train-de-coach: delen ervaringen coaches	coach	1x3	3

September 2022- september 2023

Wat?	Wie betrokken?	Inzet p.p. (aantal keren x uren)	Totale inzet organisatie in uren
3x coaching in de klas: doelen – handelen/observeren - nabespreking	2 professionals en coach	3x3	18
1x train-de-coach: delen ervaringen coaches	coach	1x3	3
4x netwerkbijeenkomsten: van en met elkaar leren rondom leervragen met alle deelnemers	2 professionals	4x4	32
2x Teambijeenkomsten: kennis delen en valideren	team (min 10 mensen)	2x1	20
2x Ouderbetrokkenheid en informeren werkveld (bijv. nieuwsbrief)	2 professionals	2x1	4
5x observatie op school t.a.v. handelen t.b.v. onderzoek	2 professionals	5x0,5	5
5x dagboekje invullen t.a.v. interprofessioneel samenwerken t.b.v. onderzoek	2 professionals	5x1	10
2x stuurgroep: project op koers houden	contactpersoon project	2x4	8

² De professional in het onderwijs is de leerkracht die samenwerkt met de jeugdhulp rondom een kind met ASS en de professional in de jeugdhulpverlening is de jeugdhulpverlener die in het onderwijs samen met een leerkracht werkt rondom een kind met ASS.

³ Ervaren coach van de eigen organisatie dat kan de gedragsdeskundige zijn, maar ook bijvoorbeeld een beeldcoach, video-interactiebegeleider of intern begeleider.

September 2023- februari 2024

Wat?	Wie betrokken?	Inzet p.p. (aantal keren x uren)	Totale inzet organisatie in uren
2x bijeenkomst (e)-tools ontwikkelen: bruikbare handvatten voor professionals	2 professionals	2x4	16
Teambijeenkomst kennis delen en valideren	team (min 10 mensen)	1x1	10
2x Ouderbetrokkenheid en informeren werkveld (bijv. nieuwsbrief)	2 professionals	2x2	4
Symposium voor de praktijk, inclusief voorbereiding, om informatie over het project te delen	2 professionals en eventueel collega's	1x8	24
Evaluatie-interview, inclusief voorbereiding: welke onderdelen hadden waarde?	2 professionals, manager en coach	1x11	44
1x stuurgroep: verduurzamen	contactpersoon project	1x4	4

7. Literatuur

- Bohlmeijer, E., Bolier, L., Walburg, J. A., & Westerhof, G. (2013). *Handboek positieve psychologie*. Boom uitgeverij.
- Bolier, L., Haverman, M., Westerhof, G. J., Riper, H., Smit, F., & Bohlmeijer, E. (2013). Positive psychology interventions: A meta-analysis of randomized controlled studies. *BMC Public Health*, 13(1). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-119>
- De Bascule SOz. (2013). *(Complexe) onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van jonge leerlingen in beeld gebracht*.
- Dujardin, A. (2018, October 31). Leraren over passend onderwijs: het werkt gewoon niet. *Trouw*. <https://www.trouw.nl/samenleving/leraren-over-passend-onderwijs-het-werkt-gewoon-niet~a3338baf/>
- Per Saldo. (2018). Duizenden kinderen met autisme gedwongen thuis. *ANP Pers Support*. <https://www.perssupport.nl/persbericht/0b199c0d-9a93-40fa-b800-75d6352e6f44/duizenden-kinderen-met-autisme-gedwongen-thuis>
- Seligman, M. E. P., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K., & Linkins, M. (2009). Positive education: Positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review of Education*, 35(3), 293–311. <https://doi.org/10.1080/03054980902934563>
- Smeets, E., Ledoux, G., Regtvoort, A., Felix, C., & Mol Lous, A. (2015). *Passende competenties voor passend onderwijs*. https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/Smeets_Passende-competenties-voor-passend-onderwijs-413-12-015.pdf
- Van Berckelaer-Onnes, I., Anzion, P., Sinnema, H., & Van de Glind, G. (2015). *Richtlijn Autismespectrumstoornissen*. <https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/autismespectrumstoornissen>
- Van Dijk, A. (2018). Botsende perspectieven. *Jeugd En Co*, 12(10), 10–14.
- Vanuit autisme bekeken. (2016). *Passend Onderwijs vanuit autisme bekeken: Samen bouwen aan een kansrijke toekomst* (Issue november).
- Wetzels, M., Steenbeek, W., & Fraiquin, M. (2011). *TalentenKracht in de klas: Een coachingsprogramma voor leerkrachten van groep 1-4. Handleiding voor trainers*. Rijksuniversiteit Groningen.
- Wienen, B., & Koppies, H. (2018, June 27). *Docent schiet niets op met jeugdhulp*. *Trouw*. <https://www.trouw.nl/opinie/docent-schiet-niets-op-met-jeugdhulp~ac99de76/>

